

کار آفرینی

مؤلفین:

میثم حجام، هاجر شیری یابی، امین حجام

امیرارسلان شاه رضا محله، دکتر علیرضا عراقیه

(چاپ اول)

۱۳۹۵ - زمستان

نویسنده و نام پدیدآور	کارآفرینی / مولفین میثم حجام... و دیگران؛ ویراستار صغری شیری.
مشخصات نشر	تهران: لوح سفید، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۵۲ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	۹۷۵-۶۰۰-۹۵۵۲۴-۴-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	مولفین میثم حجام، هاجر شیری یایچی، امین حجام، امیر ارسلان حجام رضامحله.
یادداشت	دکتر علرضا عراقیه
موضوع	کتابنامه.
شناسه خزانه	کارآفرینی
رده بندی کنگره	حجام، میثم، ۱۳۶۵ -
رده بندی دیویی	HB ۶۱۵ / ک ۲ ۱۳۶
شماره کتابشناسی ملی	۲۱۰۴

عنوان	کارآفرینی
تألیف	میثم حجام، جواد ری یایچی، امین حجام، امیر ارسلان حجام رضامحله.
نوبت چاپ	دکتر علرضا عراقیه
سال چاپ	اول.
چاپخانه	۱۳۹۵.
شمارگان	هنگام.
ویراستار	۳۰۰۰.
صفحه آرای	صغری شیری.
طرح جلد	منصوره تنها کوشالناهی.
تلفن	عباس قاسمی.
ISBN	۰۹۳۵-۸۳۶۳۶۶۲
قیمت	۹۷۸-۶۰۰-۹۵۵۲۴-۴-۳
	۱۷۵/۰۰۰ ریال.

Nashrohesefid@gmail.com / meisam_hejam@yahoo.com

آدرس پست الکترونیک

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

آدرس: اتوبان امام علی - خیابان شهید ذوالفقاری - کوچه خدادوست پلاک ۱۰ - واحد ۱

انتشارات لوح سفید - تلفن ۰۲۱-۳۳۰۰۲۵۲۷

پیشگفتار

امروزه، سازمان‌ها با چالش‌های پیچیده و فزاینده‌ای روبه‌رو هستند؛ تغییرات با سرعت زیادی روی می‌دهد، افراد در حال برقراری ارتباطات جدید با یکدیگر هستند و شکل‌هایی از رقابت در حال پیدایش است و در کشورهای مختلف، توجه خاصی به کارآفرینی اقتصاد مدار و کارآفرینان می‌شود. تقویت کارآفرینی را، بنیاد بستر مناسب برای توسعه آن از ابزار پیشرفت اقتصادی کشورها به‌ریزه کشف‌های در حال توسعه است. به دلیل اعجاب‌انگیزی پدیده‌ی کارآفرینی، کارآفرینان رفو را قهرمانان اقتصاد نوین یا سازندگان دنیاهای جدید و کارآفرینی سازمانی را، مودری خوانده‌اند که اقتصاد کشورها را به جلو می‌رانند. در هر کشوری کارآفرینان به‌طور بالقوه وجود دارند و بایستی تلاش شود که توانایی‌های آنان بیشتر شده و مهارت‌های، اختراعاتی موجود اجازه دهند که کارآفرینان ابراز وجود کنند. چراکه ساختار اقتصادی دنیای امروز با گذشته به‌طور اساسی تفاوت دارد. شاخص‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری‌های مشهود که دیروز در جایگاه یک بنگاه اقتصادی نقش تعیین‌کننده داشت، جای خود را به نوع آوری، ابداع، خلق محصولات جدید و دارایی‌های نرم‌افزاری داده است. اگر دیروز ثروتمندترین افراد دنیا آن‌هایی بودند که منابع مالی بیشتری در اختیار داشتند، امروز ثروتمندترین مردم دنیا افراد دانش‌مدار و کارآفرین می‌باشند. لذا توسعه اقتصادی دنیای امروز بر پایه نوآوری و خلاقیت و استفاده از دانش استوار است. در این میان تداوم بقا و حیات سازمان‌ها، نیازمند روش‌ها و راه‌حل‌های نو است و کارآفرینی به‌عنوان یک رویکرد استراتژیک و مزیت آفرین در نظام‌های اقتصادی، می‌تواند الگویی کارآمد جهت حصول به اهداف توسعه اقتصادی - اجتماعی قلمداد گردد.

کارآفرینی، قابلیت است که می‌تواند بقای سازمان‌ها را تضمین کند. زمانی که کارآفرینی به‌عنوان یک روش زندگی توسط اکثریت افراد جامعه پذیرفته شود، ارکان توسعه در آن جامعه در مقایسه با سایر جوامع سریع‌تر رشد می‌کند، چراکه کارآفرینی و افراد کارآفرین باعث ایجاد اشتغال، انتقال فناوری، بهبود کیفیت زندگی و ایجاد رفاه و ثروت می‌شوند.

فرهنگ کارآفرینی مجموعه‌ای از ارزش‌ها، نگرش‌ها، هنجارها و رفتارهایی است که به هیئت افراد کارآفرین را تشکیل می‌دهد. یکی از ارزان‌ترین ابزارها برای رشد و توسعه کسب‌وکار، کارآفرینی است که احتمالاً بهترین نتیجه و بیشترین کارایی را دارد. پیش از این افراد کارآفرین در درون سازمان مستلزم فراهم آوردن بستری مناسب و رویج دو چیه کارآفرینی است. کارآفرینی سازمانی برای بقا، رشد، سودآوری و نوسازی در سازمان‌ها بسیار حیاتی است. مبنای کارآفرینی سازمانی شناسایی فرصت و بهره‌برداری از آن است که این خود به تحقق اهداف سازمانی می‌کند. به همین دلیل سازمان‌ها محتاج، مشتاقانه در حال ترویج فعالیت‌های کارآفرینانه در میان کارکنان خود هستند.

در جهان امروز تفکر نوآوری و کارآفرینی و انسداد از آن در سازمان‌ها امری اجتناب‌ناپذیر است، با نظر به این‌که کارآفرینی سازمانی، حیاتی و مهم است و اهمیت آن در رشد و توسعه سازمان‌ها روزبه‌روز برای مدیران و کارکنان و صاحبان قدرت روشن‌تر می‌شود. همچنین در دنیای امروز شناسایی عوامل مؤثر بر ایجاد و توسعه کارآفرینی سازمانی در جامعه و ویژگی‌های منحصربه‌فرد کارآفرینان در سازمان، به‌عنوان عنصر رشد و توسعه از ابعاد مختلف اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی محسوب می‌شود؛ به‌گونه‌ای که عنصر کارآفرینی سازمانی از یک سو به‌عنوان موتور حرکتی تولید و توسعه سازمانی و از سوی

دیگر، پرورش‌دهنده و تقویت‌کننده روحیه سرمایه‌گذاری و بهره‌وری در نیروی انسانی تلقی می‌شود. به‌منظور تحقق این امر باید فعالیت‌های کارآفرینانه را در سازمان‌ها ترویج داد و روحیه کارآفرینی را در تصمیم‌گیرندگان و کارکنان سازمان پرورش داد و در نهایت محیطی کارآفرینانه را در سازمان حاکم گردانید. این امر مستلزم شناخت، تبیین و تشریح مفهوم و فرآیند کارآفرینی سازمانی است.

این کتاب در پنج فصل به شرح زیر تدوین شده است: در فصل اول، مسئله کارآفرینی، اهمیت کارآفرینی، واژه‌ها و اصطلاحات کارآفرینی بیان گردیده و در فصل دوم، سازان و کارآفرینی از دیدگاه صاحب‌نظران، پژوهش‌های داخلی کارآفرینی درون‌سازمانی، پژوهش‌های خارجی کارآفرینی درون‌سازمانی بحث و بررسی گردیده است. در فصل سوم، آموزش کارآفرینی، اهداف آموزش، محتوا و روش تدریس، مهارت‌ها و ویژگی‌های کارآفرینان، نقش و کارکرد کارآفرینان، خلاقیت و نوآوری، فرهنگ خلاقیت کارآفرینی، جایگاه کارآفرینی در توسعه و در فصل چهارم، اهداف و مزایای طرح تجاری، کسب‌وکار، سؤال‌های اساسی برای تهیه طرح تجاری، تهیه طرح تجاری، شکست طرح تجاری و راهنمای کارآفرینان اشاره شده است. در فصل پنجم، گزارش تحقیق کارآفرینی درون‌سازمانی در قالب تدوین الگوی تحقیق، هدف‌ها و سؤال‌های پژوهش، نمونه آماری و حجم نمونه، پرسش‌نامه تحقیق، تجزیه و تحلیل سرن‌های تحقیق، نتیجه‌گیری و پیشنهادات و راهکارهای اجرایی تحقیق پرداخته شده است. این مجموعه، توصیه‌های مؤثر و ارزشمند برای کارآفرینی و کسب‌وکار و آموزش و یادگیری ارائه می‌دهد که طی سال‌ها کار و فعالیت آموزشی تهیه شده است. شما می‌توانید با مطالعه منظم کتاب، موضوعات مهم و مفید و موردنیاز خود را انتخاب کنید. دیدگاه‌ها و نظریه‌هایی را که تاکنون استفاده نکرده‌اید آزمایش و به کار

ببندید و کارایی آن‌ها را ببینید. به مباحث توجه کنید، هر مبحثی که برای شما مفیدتر هستند آن را مشخص نمایید و در مواقع لزوم به آن مراجعه کنید. این کتاب را وسیله‌ای برای کشف نقاط ضعف و قدرت خود به‌کارگیرید. از تجربه های دیگران در بهره‌گیری از این کتاب استفاده کنید.

با احترام - مؤلفین

www.ketab.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۹	مقدمه
۲۱	فصل اول کلیات
۲۳	۱- مسئله کارآفرینی
۲۷	۲- اهمیت کارآفرینی
۲۸	۱-۲- کارآفرینی و فاکتورهای آینده
۳۰	۳- تعریف واژه‌ها و اصطلاحات کارآفرینی
۳۷	فصل دوم پیشینه سازمان و کارآفرینی
۳۹	۱- سازمان و کارآفرینی از دیدگاه صاحب‌نظران
۴۰	۱-۱- اهمیت مطالعه سازمان
۴۰	۱-۲- پیچیدگی سازمان‌ها
۴۱	۱-۳- سطوح سازمانی
۴۲	۱-۴- ارتباطات در سازمان‌ها
۴۳	۱-۵- افراد و سازمان‌ها
۴۳	۱-۶- اهداف سازمانی و شکل‌بندی ائتلافی

- ۴۴ ۱-۷- سازمان و افراد تشکیل دهنده آن
- ۴۴ ۱-۸- فرضیات سنتی درباره اعضای تشکیل دهنده سازمان‌ها
- ۴۴ ۱-۹- تئوری نوین و افراد سازمانی
- ۴۵ ۱-۱۰- اجزا و عناصر تشکیل دهنده سازمان
- ۴۶ ۱-۱۰-۱- ساختار
- ۴۶ ۱-۱۰-۱- بیانیه رسالت و راهبردها
- ۴۷ ۱-۱۰-۲- فن‌آوری
- ۴۸ ۱-۱۰-۲- ط سازمان
- ۴۹ ۱-۱۰-۵- فرهنگ سازمان
- ۵۴ ۱-۱۰-۶- سرمایه سازمان
- ۵۶ ۱-۱۱- انواع سازمان
- ۵۸ ۱-۱۲- مفهوم منابع انسانی (در مایه سازمان)
- ۸۹ ۱-۱۳- سازمان و مدیریت
- ۶۰ ۱-۱۴- ویژگی‌های مشترک سازمان‌ها
- ۶۰ ۱-۱۵- مدیریت منابع انسانی
- ۶۱ ۱-۱۶- تعاریف کارآفرین و کارآفرینی
- ۶۵ ۱-۱۷- سیر تکاملی و سابقه تاریخی کارآفرینی
- ۶۹ ۱-۱۸- انقلاب کارآفرینی
- ۷۰ ۱-۱۹- کارآفرینی در سازمان
- ۷۴ ۱-۲۰- کارآفرینی شرکتی (سازمان کارآفرین)
- ۷۵ ۱-۲۱- ویژگی‌های سازمان کارآفرین
- ۷۶ ۱-۲۲- مدیریت کارآفرینی سازمانی
- ۷۷ ۱-۲۳- ضرورت کارآفرینی در سازمان
- ۷۷ ۱-۲۴- انواع کارآفرینی
- ۷۸ ۱-۲۵- سیر تکامل کارآفرینی در سازمان
- ۷۹ ۱-۲۶- انواع کارآفرینی سازمانی

- ۱-۲۷- تفاوت‌های کارکردی کارآفرینی مستقل با کارآفرینی سازمانی ۸۱
- ۱-۲۸- موانع و محدودیتها برای کارآفرینی سازمانی ۸۲
- ۱-۲۹- بررسی ادبیات استراتژیهای کارآفرینی در سازمان ۸۳
- ۱-۲۹-۱- ابعاد مشترک بین استراتژیهای کارآفرینی سازمانی ۸۳
- ۱-۲۹-۲- استراتژیها از دیدگاه هانس شول‌هامر ۸۴
- ۱-۲۹-۳- استراتژیها از دیدگاه جیننگر ۸۶
- ۱-۲۹-۴- ا- ترانزیها از دیدگاه (بادن فولر و استاپ‌فورد) ۸۷
- ۱-۲۹-۵- پنج ویژگی مشترک کلیه استراتژیها از دیدگاه (بادن فولر و استاپ‌فورد) ۸۸
- ۱-۳۰- فرآیند کارآفرینی ۸۹
- ۱-۳۱- عوامل مؤثر بر فرآیند کارآفرینی ۹۱
- ۱-۳۲- علل توجه به کارآفرینی ۹۲
- ۱-۳۳- ضرورت و اهمیت کارآفرینی ۹۳
- ۱-۳۴- محیط مناسب برای کارآفرینی - زمانی، مکانی، کارآفرینی درون سازمانی) ۹۴
- ۱-۳۵- فرآیندی برای کارآفرینی سازمانی ۹۹
- ۱-۳۶- مأموریت و اهداف سازمان کارآفرین ۱۰۰
- ۱-۳۷- ساختار سازمان کارآفرین ۱۰۱
- ۱-۳۷-۱- دوایر خلاق ۱۰۲
- ۱-۳۷-۲- تیم‌های کارآفرین ۱۰۲
- ۱-۳۸- منابع انسانی در سازمان کارآفرین ۱۰۳
- ۱-۳۹- الگوهای کارآفرینی سازمانی ۱۰۳
- ۱-۳۹-۱- الگوی کارآفرینی سازمانی کورنوال و پرلمن ۱۰۴
- ۱-۳۹-۲- الگوی کارآفرینی سازمانی اکهلز و نت ۱۰۴
- ۱-۳۹-۳- الگوی کارآفرینی درون سازمانی کورانتکو و نافزگر ۱۰۴
- ۱-۴۰- ویژگی‌های سازمان‌های کارآفرین ۱۰۵
- ۱-۴۱- ابعاد کارآفرینی سازمانی ۱۰۵
- ۱-۴۱-۱- ابعاد کارآفرینی سازمانی از دید آنتونیک و هیسریچ (۲۰۰۳) ۱۰۵

- ۱۰۵- ۱-۴۱-۲- ابعاد کارآفرینی سازمانی از دید فرهنگی و صفرزاده (۱۳۸۴)
- ۱۰۶- ۱-۴۲- مدل‌های کارآفرینی
- ۱۰۶- ۱-۴۳- عوامل مؤثر بر کارآفرینی سازمانی
- ۱۰۷- ۱-۴۴- مقایسه‌ی ویژگی‌های سازمانی سنتی و کارآفرین
- ۱۰۹- ۱-۴۵- کارآفرینی در ایران
- ۱۰۹- ۱-۴۶- مدل کارآفرینی در ایران
- ۱۱۱- ۱-۴۷- فرهنگ کارآفرینی در ژاپن
- ۱۱۳- ۱-۴۸- مقایسه‌ی فرهنگ کارآفرینی در ایران و ژاپن
- ۱۱۴- ۱-۴۹- قانون اساسی و کارآفرینی
- ۱۱۴- ۱-۵۰- کارآفرینی، بازاریابی و مدیریت شهری
- ۱۱۶- ۱-۵۱- مکاتب کارآفرینی
- ۱۱۷- ۱-۵۲- نظریه شبکه‌های اجتماعی
- ۱۱۸- ۱-۵۳- دیدگاه اندیشمندان مدیریت در کارآفرینی
- ۱۲۰- ۱-۵۴- اسلام و کارآفرینی
- ۱۲۱- ۲- پژوهش‌های داخلی کارآفرینی درون‌سازمانی
- ۱۲۸- ۳- پژوهش‌های خارجی کارآفرینی درون‌سازمانی
- ۱۶۱- فصل سوم آموزش و خلاقیت در کارآفرینی
- ۱۶۳- ۱- آموزش کارآفرینی
- ۱۶۶- ۲- اهداف آموزش، محتوا و روش تدریس
- ۱۶۹- ۲-۱- نقش دولت در آموزش کارآفرینی
- ۱۷۰- ۳- مهارت‌ها و ویژگی‌های کارآفرینان
- ۱۷۱- ۴- نقش و کارکرد کارآفرینان
- ۱۷۳- ۵- خلاقیت و نوآوری
- ۱۷۵- ۵-۱- تفاوت خلاقیت و نوآوری
- ۱۷۶- ۵-۲- مراحل نوآوری

۱۷۷	۳-۵- نواخواهی و نوجوئی
۱۷۷	۴-۵- موانع خلاقیت
۱۷۸	۶- فرهنگ خلاقیت کارآفرینی
۱۷۸	۷- جایگاه کارآفرینی در توسعه
۱۸۱	۸- توسعه فرهنگ کارآفرینی و خانواده
۱۸۵	فصل چهارم: طرح تجاری (کسب و کار)
۱۸۷	مقدمه
۱۸۷	۱- اهداف و مزایای طرح تجاری / کسب و کار
۱۸۸	۲- سؤال‌های اساسی برای تهیه طرح تجاری
۱۹۱	۲-۱- چرخه حیات کسب و کار
۱۹۲	۳- تهیه طرح تجاری
۲۰۰	۱-۳- مدیریت ریسک
۲۰۰	۲-۳- مدیریت بحران
۲۰۴	۴- شکست طرح تجاری
۲۰۵	۵- راهنمای کارآفرینی موفق
۲۰۹	فصل پنجم: گزارش تحقیق کارآفرینی درون سازمانی
۲۱۱	مقدمه
۲۱۲	۱- تدوین الگوی تحقیق
۲۱۵	۲- هدف‌ها و سؤال‌های پژوهش
۲۱۶	۳- نمونه آماری و حجم نمونه
۲۱۹	۴- پرسش نامه تحقیق
۲۲۱	۵- تجزیه و تحلیل سؤال‌های تحقیق
۲۲۵	۶- نتیجه‌گیری و پیشنهادات
۲۳۱	۷- راهکارهای اجرایی تحقیق

پیوست

۲۳۵

پیوست ۱- نمونه پرسش نامه تحقیق

۲۳۷

منابع

۲۴۱

الف) فهرست منابع فارسی

۲۴۳

ب) فهرست منابع انگلیسی

۲۵۱

www.ketab.ir

مقدمه

فرآیند تغییر و تحول مستمر و پرشتاب در آغاز هزاره سوم میلادی، از عمده ترین جریانهای حاکم بر حیات بشری و از مهمترین مشخصات بارز آن به شمار می رود و فرآیند کارآفرینی و خلاقیت که اساس و بستر ساز تغییر و تحول و دگرگونی است در این خصوص نقش بنیادین و تعیین کننده ای ایفاء می کند. کارآفرینی هم می تواند وقتی یک فرد یا گروهی از افراد یک فعالیت جدید اقتصادی را آغاز می کنند، اتفاق اند و هم در داخل یک سازمان در حال فعالیت رخ دهد. که نوع اخیر را (کارآفرینی درون سازمانی)^۱ یا (کارآفرینی سازمانی)^۲ می گویند، کارآفرینی در حال حاضر زمینه بسیار مناسبی برای مطالعه و تحقیق به شمار می آید و می تواند به رشد اقتصادی جوامع، افزایش بهره وری و دستیابی به تکنولوژی ها، محصولات و خدمات جدید کمک نماید. سطح کارآفرینی به عوامل اقتصادی مانند مسائل مربوط به عرضه و دسترسی به سرمایه و عوامل غیراقتصادی همچون تفاوت های فرهنگی و اجتماعی که بر فعالیت های اقتصادی تأثیر می گذارند، بستگی دارد (مقیمی، ۱۳۸۴، ص ۱۵).

مقوله کارآفرینی به عنوان موثرترین نیروی بالقوه اقتصادی در تاریخ جهان، به صورت بحث برانگیزی از حدود سه دهه گذشته تاکنون ظهور یافته و مطرح شده است (علی میری، ۱۳۸۷، ص ۱۲-۵). بیشتر اندیشمندان و صاحب نظران حوزه فعالیت های اقتصادی، خلاقیت و نوآوری و به طور خلاصه کارآفرینی و تولید دانش محور را عوامل کلیدی موفقیت و ماندگاری در عرصه بازارهای رقابتی امروزی در سطوح ملی و بین المللی می دانند (مصلح شیرازی، ۱۳۸۴، ص ۲۴). این که کارآفرینی

۱- Intrapreneurship

۲- Organizational Entrepreneurship

چیست؟ کارآفرین کیست؟ فرایند کارآفرینی چگونه است؟ نقش و تاثیر کارآفرینی و کارآفرینان در طرح های تجاری/کسب و کار و توسعه و رسیدن به رشد اقتصادی چیست؟ جایگاه و نقش آموزش و یادگیری و تجربه در کارآفرینی به چه میزان است؟ پرسش هایی هستند که در این کتاب پاسخ داده می شود. لذا تاکید می شود درس کارآفرینی در مراکز آموزشی و دانشگاهی برای تمامی رشته ها و در مقاطع مختلف تحصیلی طراحی و تدریس و ارائه گردد. همچنین لازم است در برنامه های درسی دوره های آموزشی؛ متون و محتوای آموزشی کارآفرینی، مورد پژوهش و بازنگری قرار گیرد. این کتاب، نگاه نو در مورد کارآفرینی ارائه کرده است، شما با مطالعه و بکارگیری مطالب آن، حاضر می توانید به موفقیت در طرح تجاری/کسب و کار نایل گردید.